

A favor de la dignitat

Xevi Planas

Hi ha pocs autors dels quals he après tant llegint-los com he après llegint Miquel Pairolí. Els tres dietaris que va publicar, escrits amb un gust literari exquisit, són per a mi una font inesgotable de saviesa, com els seus articles. «Tot passa, tot canvia. La vida intel·lectual té com a únic patrimoni les terres pantanoses del dubte, el boscatge de la incertesa», conclou Pairolí al final de la segona entrada del primer d'aquests dietaris, *Paisatge amb flames*. Des de la humilitat de qui confessa que té molts més dubtes que certeses, exposa la seva visió sobre la vida amb una capacitat d'anàlisi i una sobrietat d'expressió insòlites. Veig Pairolí com un pensador lúcid que amb les paraules essencials ofereix als lectors atents la possibilitat de treure profit d'unes meditacions profundes, fruit d'una observació pacient de la roda del temps.

La lliçó que més valoro de les moltes que m'han aportat els dietaris de Pairolí és la que ens deixa la seva defensa de la dignitat. Em sembla que Pairolí és, abans que res, un autor intel·ligent i madur que ens alerta sobre els perills que ens poden allunyar de la dignitat necessària per viure en pau amb un mateix. «La vanitat és incompatible amb la felicitat» és la frase d'un dels personatges de *Les amistats perilloses*, de Pierre Choderlos de Laclos, que Pairolí cita al començament de l'extraordinària entrada *Contra l'orgull*, del seu tercer dietari, *Octubre*. A propòsit d'aquesta frase, Pairolí elabora una admirable reflexió sobre la vida. «Una de les estratègies per aconseguir la serenitat, l'equilibri i el benestar consisteix a vèncer l'orgull», apunta. Sobre el mal que provoca l'orgull, recomana: «Qui la pateix, ha d'aprendre a lluitar contra aquesta malaltia de l'esperit que rosegua de dins i cap endins. Però és una lluita que depèn de cadascú i en què poca ajuda pot venir de fora. La millor estratègia consisteix a acceptar les justes dimensions humanes, la matèria fràgil de què som fets, el temps breu que ens és donat. Al costat d'aquesta reflexió més general, un ha d'esforçar-se a mesurar amb gasiveria el que és i el que fa, per important que ho consideri. No es tracta d'humiliar-se, sinó de reconèixer i lligar curt la tendència a la fatuïtat. El millor remei contra l'orgull és aquesta frase: 'El que jo he fet, ho hauria pogut fer un altre'».

Contra l'orgull, a favor de la dignitat. Aquesta és la divisa que es desprèn de l'argumentació de Pairolí: «No s'ha de confondre l'orgull amb la dignitat. Sense dignitat, la vida es torna cendrosa i amarga, menyspreable. Tot sovint és cert que val més morir que no pas viure sense dignitat, que és una mena de mort en vida». Lluitar contra l'orgull dóna dignitat i viure amb l'orgull treu dignitat: «La dignitat construeix la personalitat com l'orgull tendeix a destruir-la. S'ha de procurar abolir-lo. Sense el punxó agusat de l'orgull es viu més descarregat i lliure, més bé. Ningú no us deu res i això dóna pau».

